БАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИЙДАРА, ХОЛБОҺУҤ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУНААҔЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чурапчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР

№ 116-117 (3917) | 1970 сыл. Алтынньы 1 күнэ ЧЭППИЭР | Тахсара 39-с сыла Сыаната 2 харчы

Московскай уобалас. Искусственнай иэдэхэ Бүтүн Советтааҕы научнай-чинчийэр институтуттар бэҕэгэ дойдуттар аан бастаан сүөҕү тэхтэмнээх аһылыгы баламнаһыгар анаан синтетическай шпагат оҥоһуллубута. Бу шпагат биллигин иһин сыалга түгэллэр ыстана боробуодохалары солбуйуоҕа. Итинэ оҥоруор оннаттаай заводка бу сыга шпагат бастакы партията оҥоһуллубута.

СНИМОКЭА: лаборатория үлэһитэ И. Платонова.

Б. Норзин фотота. ССТА фотохрониката.

★

Алтынньы—бэчээти сурутууга охсуулаах ый

ЫЧЧАТ БЭЧЭЭТИГЭР СУРУТУУГА—КОМСОМОЛЬСКАЙ КЫҺАМНЬЫКЫ

1971 сыллаағы периодическай бэчээккэ сурутуу сабаланыаҕыттан ыйтан ордук кэм ааста. Ол үрдүнэн бу эпиэттэх политическай хампаанньа киэҥ далаһыннанан иликтэр. Олохтоох комсомольскай тэрилтэлэр бу хампаанньаны дьиҥнээхтик ылсан тэрийэ иликтэр. Ааспыт сыллары ыччат бэчээтигэр сурутуу нехтөөхтүк ыытыллара. 1970 сыллаағы ыччат бэчээтигэр сурутууга биһиги оройуоммут комсомольскай тэрилтэтэ республикаҕа бастаабыта, «Эдэр коммунист» хаһыат аҕааччыларынан 2200-кэ ыччаттар, «Болэм буол» аҕааччыларынан 1800-тэн тахса пионердар буолаллар.

1971 сыллаағы ыччат бэчээтигэр сурутууга улахан былаан түһэриллибэ. Былааны толоруута комсомольскай тэрилтэлэр бу күннэргэ туһаннаахтар тэрийэр үлэни ыытыахтаахтар. Соторутаағыта сурутууну тэрээһиннээхтик ыытар туһунан бюрутутар коруһуннэ, бэчээккэ сурутуу быйыл олус мөлтөхтүн саҕаламмыта бэлиэтэннэ. Бюро 1971 сыллаағы сурутууну ситиһиилээхтик ыытарга туһаннаах дьаһаллар[ы] бэлиэтээтэ.

Бастакытынан, оройуоннга бэчээккэ сурутууну тэрийэн ыытар аналлаах сэттэ киһиттэн састааптаах оройуоннаағы штаб тэриллибэ. Оройуоннаағы штабка колхоздар, совхоз уонна оройуон киинигэҕэ тэрилтэлэр представителлэрэ киирдилэр. Штаб чилиэннэрэ олохтоох комсомольскай тэрилтэлэрин ыытта субалыһан, бэчээккэ сурутууга миэстэлэринэн боломуочунайдары анаталыахтара, киинилэргэ былаан тиэрдэхтэрэ уонна сөптөөх хонтуруолу олохтуохтара.

Иккиһинэн, бюро бэчээккэ сурутууга комсомольскай тэрилтэлэр уонна биирдиилээн общественнай тарҕатааччылар икки ардыларыгар социалистическайдыы куотаһыһы усулуобуйатын бигэргэттэ. Бастаабыт комсомольскай тэрилтэлэр, общественнай тарҕатааччылар ЫБСЛКС райкомун грамоталарынан, вымпелынан, ыччат бэчээтигэр сурутуунан, библиотекаларынан наҕараадаланыахтара. Маны таһынан саамай элбэх суумаҕа сурутуулаах комсомолецка эбэтэр ыччакка ЫБСЛКС райкомун ойдөбүнньүк сувенирдара туттарыллыаҕа.

Үсүһүнэн, бюро бары комсомольскай тэрилтэлэргэ бэчээккэ сурутуу чопчу былааныгын бигэргэттэ итиэннэ **алтынньы ыйы бэчээккэ сурутуурга охсуулаах ыйынан биллэрэн туран, сурутууну сэтиһиһэ ый 1 күнүгэр диэри түмүктүүргэ быһаарда.**

Төрдүһүнэн, хас биирдии комсомолец уонна ыччат бэчээккэ итэҕэһэ суох хаһыаттарга уонна сурунаалларга сурутарын хааччыйарга бары комсомольскай тэрилтэлэргэ сорук туруоруллубута. «Болэм буол», «Пионерская правда» хаһыаттарга сурутууга оскуолаталаағы пионерскай, комсомольскай тэрилтэлэр уһулуччу болҕомтолоруу ууран үлэлиэхтээхтэр.

Сурутууну ко төөхтүк, үрдүк таһымнаахтык ыытыы— биһиги ыччаттарбыт, комсомолецтарбыт политическай, ой-санаа өттүнэн үүнүүлэрин чаҕылхай туоһутуттан буолуоҕа.

П. УАРОВ,
ЫБСЛКС райкомун бастакы секретара.

ОДЬУЛУУНТАН ҮЧҮГЭЙ • СОНУННАР •

Ленин аатынан колхоз Одьулуунаағы участаскатын отчуттарыттан ордук үчүгэй түмүгү Афанасий **Седалищев** салайар механизированнай звенота ситистэ. 10 киһилээх звено 7000 центнер овнугар 7374 центнери оттоон колхозка туттарда. Оттон Роман **Аржанов** салайар 10 киһилээх кидо звенота 3796 центнери оттоон быллааҕын 128,5 бырыһыан толорда.

х х х

Иван Михайлович **Дьячковскай** салайааччылааҕа сылгыһыттар звенолара 8 ый түмүгүнэн 532 биэттэн 532 күлүүн ылан тыыннаах китэн туруоҕар. Онон участок 1692 сылгылаах буолла.

х х х

—Үрэх Күөрэ ферматыгар быйыл ыһыһын 440 ыһах сүөһү, ол иһигэр 300 ыанар маҕах, 100 төрүүр тиэгэһэ уонна 40 ороһу боровскуй ыстатыллыыҕа. Билинньи туругунан бу сүөһүлэр барыларыстыкка киллэриллибиттэр. Хотон ороһуокаһа сүнньүнэн бүтэриллибэтэ, үлэһиттэр сууһардамматтар,—диэн кэпсиир бригадьыыр Афанасий **Павлов.**

х х х

Колхоз Урэх Күөрэ олохтоохторун оҕолорутар анаан деткомбинаты үлэҕэ киллэрбита. Билигин комбинат үлэлээн эрэр. Манна 45 оҕо сылдьар. Сабиадиссайиннэн **Слепцов** Влас Тимофеевич анаммыт.

Советскай наука уонна техника өрөгөйдөөһүнэ

Советскай космическай эксперимент ситиһиилээхтик түмүктэниитэ аан дойду бэлэхтии, аан дойдутааҕы общественность уонна научнай эргиитэлэр болҕомтолорун биирдиилэр турар.

Болгария хаһыата «Земледелско знаме» советскай космическай ситиһии уларыта уустук технической проблемалар комплекстарын быһаарыыларыгар буолар диэн суруйар. «Луна—16» станция ситиһиилээх операциата советскай научнай-технической ой-санаа суҕу кыахтарын арыйан көрдөрөр. Советскай ученайдар бойобуой космическай программалара табыллыбыт эрэ төгүл дакаастаныллар.

Ээ советскай коммунистар Ээ Бүтүн аан дойдутааҕы Советтэн секретариата мындыр суругар «Луна—16» станцыа автоматическай планетаҕа ситиһиилээхтик посадкатын уонна Айгыр планетаҕа сөптөөхтүк сууллубутун иһин ыҥырыы ыытар.

ГАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАСЕР ӨЛЛӨ

Каир, ССТА. Бу дьыл балаҕан ыйын 28 күнүгэр 53 саастыгар Холбоһуктаах Арабскай Республика уһуйуччулаах государственнай деятель, Арабскай национальнай-босхолоһуу л а а х хамсаһыын лидере, Советскай Союз улахан доҕоро, президент **Гамаль Абдель Насер өллө.**

Президент Насер өлөрүн кытта бэрт түргэнник арабскай социалистическай союз үрдүкү ситэриллээх комитетын уонна ХАР Министрдэрин Советын суһал ыҥырыылаах холбоһуктаах мунньахтара буолла. Бүтүүн дойду үрдүнэн 40 хонуктаах траур биллэриллибэ. Бары правительственнай тэрилтэлэр, үөрэх заведениелара уонна кинигэлэр, театрдар үс күн устата сабылыннылар. Конно арабскай дойдуларга — Сирияҕа, Суданга, Иорданияҕа уонна да атыттарга хас да күннээх траур биллэриллибэ. Президент Насеры комуу алтынньы 1 күнүгэр ыытыллыаҕа.

Табаарыстар Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин ССКП КК, СССР Верховнай Советын Президиумун, СССР Министрдэрин Советын уонна советскай норуот аатыттан ХАР президенин эбэһиэнньин толороччу А. Садатка, национальнай мунньахха, арабскай социалистическай союзка, Холбоһуктаах Арабскай Республика норуотугар ыытыллыбыт телеграммаларыгар уһуйуччулаах государственнай деятель, национальнай босхолоһуулаах хамсаһыын лидера, Советскай Союз улахан доҕоро, ХАР президенэ уонна кремлер-министрэ Арабскай социалистическай союз председателя Гамаль Абдель Насер өлбүтүттэн дириҥ кутурҕаннарын биллэрдилэр.

Дириҥ кутурҕан

х х х

Гамаль Абдель Насер немуллуттуттэр ыттарга аналлаах ССРС Министрдэрин Советын Председателэ А. Н. Косыгин баһылыктаах советскай партийнай-государственнай делегация анаммыт.

ССТА.

171 СОЛКУОБАЙЫНАН АҺАРДА

Чыаппараталаҕы сибээс отделениетын почтальона А. И. Катаканов кэлэр сыллаах бэчээти нэһилиэнньэ ортотутар 1100 солкуобайдаағы сурутарар былаан ыытар. Киһи бу күннэргэ солкуобайдааҕы сурутарар 1271 киһиттэн кэлэр сылга. Ити иһиттэн кэлэр И. Н. Сорокоумов 87, Н. М. Матвеев 76, И. А. Федотов 50 солкуобайдаах хаһыаты уонна сурунаалы ылан аҕыахтара.

Андрей Исаакович Катаканов бу күннэргэ сурутууну салгыы ыытар.

В. ЕГОРОВ.

САҢА СОРУКТАРЫ ТУРУОРУЛУНУОР

Тыа хаһаайыстыбатын салаҕы сайыннарыы бөҕөтүрүөҕэ хас биирдии кыра интэриэһин тардыһар, ороһуот экономикатын уонна культуратын салаҕа салаллыбыт үлэлэрэ түмүгэр общественнай сүөһү ахсаана 1966 сылга кыһта тэнгиэттэххэ баара эрэ 6,8 бырыһыан, улахтан сүөһү төбө ахсаанын эбэтэр эрэ туран, кинилэртэн ыалдьар бородууксуйаны аһаттаһыы сөп. Ааспыт сылларга 347 ыанах эбэ өлөрүллэн, ыанах ахсаана 1966 сылларыттаҕар сөпхоз үрдүнэн 17 эбинэн. Сылаҕ отделениеларга 10 төбөнөн аччатыллыбыта. Сылаҕа 96 ыанах эбэ өлөрүллүбүт.

1969 сылларга 237 ыанах кыһаралыыбыт. Маныаха ордук Дэрэдууран уонна Сылаҕа отделениелэрэ сөмөрбэйбүттэрэ. Биирдии бэйэлэригэр 68—82 ыанах кыһаралыыбыт. Биир ыанах кыһаралыыта, сылга аччыгыйа буоллаҕына, 500 солкуобайдаах хаһыыһыта төбө. Быйыл олүүнү, кулун тутар мэйдэрэ сөпхоз ыанарын 37,6 бырыһыана эрэ тэрээбүт буоллаҕына, итэҕэс Кытаанахха 44,5 бырыһыана, оттон Соловьев отделениетыгар 42,4 бырыһыана эрэ тэрээбүта, сөпхоска улахан иҥ кыахтар баалларын көрдөрөр. Сыл бастакы ангарыгар үлэлээх ыанах 72 бырыһыана тэрээбүтэ.

Ааспыт сылларга государственнай туттарыллыбыт сүөһү-оҕуо ыйааһына 258 кг тэҥнэһиннэ. Итэҕэс оройуон орто көрдөрүүтүттэн 14 кг-наан намыһах. Сылаҕынэр көрдөрүүлэрэ 240 кг эт.

Ыһырэйи эмиэрэн ааттыгэ биир ыанахха 1-3 ыһырэй, оттон Сылаҕа 1,2 ыһырэй сыһыарыллыбыт, режиимэҥ аһатыы-аһыы аһыллыгы долгайдык сиэтии, хаарчахталыыны таба тэрийии, кэгэтии ыраабынан ситэтэ суох тэриллэр.

Сүөһү өлүүтэ салҕаныы тахса турар. Түөрт сыл аҕыс ый устата 2288 ыанах сүөһү, оҕо ыйыгэр 1462 ыһырэй баҕа, онон 344,6 тонна эт ситэ ыыппатыбата. Ити эт 1966 сылларга государственнай туттарыллыбыт эбэ тэҥнэһэр эбэтэр аналлаах сүөһү туһата суох өлүүтүттэн, эскэтүн, орто реализациялаах сыаналаах ыллаҕына, сөпхоз 582 тыһыынча солкуобайдаах дохуоту сүтэрэр. Сүөһү өлүүтэ ордук кулун уонна сылас үлэһиттэр. Үүтү ыаһыы былааһа түмэлгэ кутталлаах.

Оттооһун былааһа сөпхоз үрдүнэн 92,1 бырыһыана толорулунна. Балтаҕо отделениета былааһын куоһаран атын отделениелартан быдан чорбойдо. Сылаҕа отделениета эмиэ куоһаралларах. Оттон Кытаанах отделениетыгар ыйдаһыйнай сылга оттооһуҥа оройуон үрдүнэн таһаарбат нормаларын да, ыһыллыыларын да толорбуттарыттаах. Салаҕа суруналлаһай Макаров А. Е., партийнай төрөөт секретара Потапов П. П., сельсовет исполкомун председателэ Баранскэва Е. Д.) баар кыахтарбыт сиэтэ түҥэммэтэ төрийэр үлэ тэһиитин намтатта. Ити ааспыт сылларга оттооһун быһаҕа-тэрдорулларыттан, байыл юбилейнай сылга оттооһун былааһа толкуйдуттуран чуолкайдык көстөр. «Тыаҕын бэйдиэк—толлор» диэн сөпхоска көрдөбүлү толорботохтор сыһыы критикаҕа тарыллыыллар.

Оҕолуулаах тахсар бородууксуйа собственнигэ биллэрии да үрдүк. Бу тэлэһиттэр салаҕа отчуттан ирдэбили сыыппатыллыбыт. Ааспыт сылларахха центнер үүт бэйэҕэ туран сыаната 31 солкуобай 58 харчыга тэҥнэһэн, сөпхоһу 168 тыһ. 500 солкуобайдаах ыалдьыбыта биэрэ. Кытаанах отделениета барабырыгар үсүлүөбүйаны төрийэр. Месткомнар производствоҕа оруолларын салгыы үрдэтиэхтээх.

Сөпхоз 4 цехтаах-комсомольскай фермаларыгар үүт ыаһыы былааһа 86,7 бырыһыанан, оттон Дэрэдууран отделениетыгар Сүгүлээн ферматыгар былааһын баара эрэ 75,8 бырыһыан толорон ыһэр. Ити цехтар производствоҕа оруола, ону аһаҕас комсомолга партийнай салаҕа намыһах таһымнаахтарын тахсыта.

Үүт партийнай төрөөттэрэ коммунистар уонсай мунньахтарын Уставпытын көрүллүбүт болдьохтоох тутуһуулубаттар, ону аһаҕас күүрүүйдүк кэпсэлдьэллэр. Кытаанах партийнай төрөөттэригэр олунньу, кулун тутар ыйдарга, оттон Хатылыга муус устар уонна ыам ыйдарытар уонсай партийнай мунньахтар ыытыллыбатылар. Хатылы партийнай төрөөттэригэр уучаккатурар 10 коммунистар бу сыл төгүс ыйын устата биир да мунньахха турууруллар бэлэмнэрэ тула кэпсэтиһиннэ кыттыбатылар. Кындаллааҕы уонна Түөйэттээҕи партийнай группалар уоҕа-куөҕэ суох үлэлиилэр. Партийнай төрөөттэр үлэ бэйэлэрэ фермаларга уонна отделениелэргэ кииниилэри тарталлыбат. Кадрдары экономическай үөрэхтээһинигэ, специалистэр оруолларын салгыы үрдэтиигэ бодоҕот итэҕэстэр баалларбыт.

2. СОРУКТАР

Соруктар чуолкайдар. Киниэлэргэ мунньах кыттыылаахтарын кэпсэтиһиилэрэ санаалара, дьулуурдара туһаайыллыыллар.

Сүөһү көрүүтүн-харайыытын уонна аһатыытын түһэрарыыхах сүөһү, сылгы ахсаанын элбэтэргэ, государственнай туттарыллар ыанах сүөһү орто ыйааһынын 300—310, сылгы орто ыйааһынын 210 килограмҥа тиэрдэргэ, туорахтаах кудьуратан гектарыттан ортотунан сыл ахсын 8,5 центнертэн, хартуоппуу 72 центнертэн итэҕэс сүөһү хомуйарга сорук туруорулуҥна. Чөпчү Дэрэдууран отделениетыгар үрдүк үүнүү эбэнэтун төрийэр, ыаһыыларга уонна ходуһаларга олохтоох уоруудуулары киллэрэр наадалаабар мунньах кыттыылаахтара сөпкө тохтуулаллар.

Кэлэр пятилеткаҕа ыһырэйи ахсаана ыанах сүөһү үөскээһиннэн 40-чэ, сылгыта ахсаана 50-чэ бырыһыанынан ситиллэр. 1975 сылга 1969 сылгы кытта тэҥнэтэххэ, ыанах сүөһү ахсаанын 9,8, сылгы ахсаанын 22 бырыһыанынан үлэлиэхтээхтэр, биир фуражнай ыанартан үүтү ыаһыыны былыргыттан 300—350 килограммаҕынан үрдэтэр наадатын дэлэйэ ыһыллыбыт 90-күүн дэлэйэ ыһыллыбыт 76 бырыһыанҕа тиэрдэр дэбүнээх соруктар туруоллар.

Ыһырэйи эмиэрэн ааттыгэ биир ыанахха ыһырэйи сыһыарыыхха быйылгы кыстыгы кичэйэн төрийэн кэлэр пятилеткаҕа үүнэрэ ситиһиллэр. Кытаанах, Дэрэдууран, Сылаҕа отделениелэрыгар общественнай сүөһү кыстыгар баттаһыннын быһаан. Кыстык үөскэтигэр ыанах сүөһү 75 килограммтан ыйдаһыа суох улэлиэхтээх.

Сөпхоска хаһаайыстыбаннай ыытыыга тутуурга суолта биэрэн бастайаннайдык үлэлиир аналлаах биригээдэлэри төрийэн үлэлэтэр наадалаах. Механизатордскай кадрдары бэлэмнээһиҥҥэ быһаччы ыытар сорук туруорулунна. 76 тракторист, 31 шофер эбии бэлэмнэниэхтээх. Сөпхоз цехтарыгар «Димитровскай» сөпхоз бачыымын ыһыы, техниканы үрдүк көдьүүстээхтик туһанар ньымын дьиҥнээх иэхэҥ биллэрэр соруктаахтар. Механизатордскай кадрдары бэлэмнээһиҥҥэ Хатылы, Сылаҕа, Кытаанах орто оскуолалара бэччэтинээх көмөҥү оҥоруохтарын сөп.

ССКП Киин Комитетын ахсыыныытаадыы уонна от ыйдаҕы Илиҥумнара модьуйбуттарын курдук, партийнай төрөөттэр, хаһаайыстыбаннай салаҕаччылар дьыала туһугар—государственнай быһаанынары, сорудахтары толоруута эппиэтинэстэрин үрдэтиигэ хас күннэтэ хабаҕ ыытыллыбыта көрдөнөр.

Мунньах үлэтигэр ССКП райкомун иккис секретара Саввинов Г. М. кыттыыны былаа уонна тыл этэ.

Н. СИДОРОВ.

Ленин аатынан колхоз Сөпхоһуттааҕы учаастагын пахаарыһыттара ДЬЯЧКОВСКАЙ Егор Васильевич уонна ДЬЯЧКОВСКАЙ Егор Михайлович быйыл ленинскэй юбилейдаах медальынан наҕараадаланнылларга.

СНИМОККА: Дьячковскайдар уолларын көрүүгэр.

П. СЕДАЛИЩЕВ фотота.

...ньы 4 күнэ — учуутал күнэ

...руот бүттүүнүн ...ыраа...ынньыга

...ллар Бүтүн Союзтааҕы күннэрэ бүттүүн норуот ...раа...ыга. Советскай дойду биллиини — норуоккар диэн улуу ...ыла...ыта. Советскай дойду биллиини — норуоккар диэн улуу ...ыла...ыта түстүк уонна эйиэхэ...ээх идэлээх дьону чиастиир. Норуот ...ллара биһиги дойдубүтүгар улуу уларыйан түүүлэр совет...ллара биһиги дойдубүтүгар улуу уларыйан түүүлэр совет...ыскуолалар питомецтэрэ — өйдөрүн уонна илиилэрин ...ыскуолалар питомецтэрэ — өйдөрүн уонна илиилэрин ...ллаан буоларынан саамай сонко киэн тутталлар.

...ммунистическай партия, Советскай правительство, биһиги ...ммунистическай партия, Советскай правительство, биһиги ...норуоппут учууталлар гражданскай иэстэрин үрдүктүк сы...ллар. В. И. Ленин учууталга кэргэнигэр төрөөбүт буолан ...ллар. В. И. Ленин учууталга кэргэнигэр төрөөбүт буолан ...улэтэн үчүгэйдик биләрэ, үбаастыыра уонна чэпчэкитэ суох ...политическай үлэни ыыналлыыра. Кини партияны норуот үөрэ...политическай үлэни ыыналлыыра. Кини партияны норуот үөрэ...ниитэр уонна учууталлар туһаларыгар мэлдьи кыһаннар буо...ута ыҥырара.

...ыскуола үөрэнээччилэрэ науканы төрүттэрин дириҥник биллиэн ...ыскуола үөрэнээччилэрэ науканы төрүттэрин дириҥник биллиэн ...ыаһахтээх, киниилэргэ материалистическай мировоззрениены уон...ыаһахтээх, киниилэргэ материалистическай мировоззрениены уон...коммунистическай майгыны-сигилиини үөскэтиэхтээх. Ыччаты ...ыт өйдөөн-саныаан туран идэни талыыларыгар, үлэҕэ уонна об...ственнай деятельноска активнайдык кыттыыга бэлэмниэхтээх. ...ветскай дойду үүнэн иһэр көлүөнэтэ үөрэхтэнэн иһэр. Педаго...ческай коллективтар норуот үөрэҕириитин инникитин туһса...ыга уонна сайыннарыыга биһиги партиябытынан туруорулуубут ...орический программаны ситиһиниэхтэрин толорууга уонна түгү...ытын сатыыр, идэйэлээ өттүнэн –бүспүт-хаппыт саҥа об...ствены тутааччылары иитэн таһаарыы дьыалатыгар дьаныһан ...ылиилэр.

Учууталлар Бүтүн Союзтааҕы күннэригэр сибээстээн ороһуон ...ыскуолаларын маннык учууталларын үөрэтэр-иитэр үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэрэ ситиспиттэрин иһин ороһуонналаҕы Бочуот дуоскатыгар таһаарарга:

АММА ОРТО ОСКУОЛАТЫТТАН:
Попов Николай Васильевич
Попов Петр Егорович

МУГУДАЙ ОРТО ОСКУОЛАТЫТТАН:
Свинцов Дмитрий Васильевич
Свинцова Ирина Егоровна
Павлов Яков Гаврильевич

ИНТЕРНАТ-ОСКУОЛАТТАН:
Ефимов Михаил Прокопьевич
Кириллина Александра Семеновна
Корнин Дмитрий Петрович

ХАТЫЛЫ ОРТО ОСКУОЛАТЫТТАН:
Аммосов Гавриил Николаевич
Банна Мария Филипповна
Ефремова Екатерина Михайловна
Кириллина Нина Титовна
Кузьмин Эдуард Алексеевич
Попов Афанасий Ильич

СЫЛАН ОРТО ОСКУОЛАТЫТТАН:
Пермякова Зинаида Яковлевна
Седалищева Мария Егоровна
Филиппова Клара Пантелеймоновна

ДИРИҤ ОРТО ОСКУОЛАТЫТТАН:
Дьячковский Павел Кузьмич
Дахбаева Татьяна Константиновна
Пайченко Зинаида Сергеевна

ЧУРАПЧЫ ОРТО ОСКУОЛАТЫТТАН:
Васильев Роман Ильич
Герасимов Леонид Афанасьевич
Григорьев Григорий Яковлевич
Ермолаев Алексей Петрович
Ефимова Февронья Ивановна
Куличкина Дария Григорьевна
Максимов Михаил Васильевич
Макарова Розалия Семеновна
Никитин Иван Андреевич
Поливкина Клара Пименовна
Эверетова Матрена Петровна

ЧУРАПЧЫ АҔЫС КЫЛААСТААХ ОСКУОЛАТЫТТАН
Антонин Иван Андреевич
Барахсанов Пеликарп Егорович
Постников Дмитрий Сергеевич

ЧАКЫР АҔЫС КЫЛААСТААХ ОСКУОЛАТЫТТАН
Платонов Владимир Петрович
Флегонтова Екатерина Прокопьевна

ХАДААР АҔЫС КЫЛААСТААХ ОСКУОЛАТЫТТАН
Степанов Афанасий Максимович

СОЛОВЬЕВ АҔЫС КЫЛААСТААХ ОСКУОЛАТЫТТАН
Николаева Анна Ивановна
Пестерева Галина Алексеевна

БЕЛОЛЮБСКАЙ НАЧАЛЬНАЙ ОСКУОЛАТЫТТАН
Борисова Екатерина Моисеевна

МЭЛДЬӘХСИ НАЧАЛЬНАЙ ОСКУОЛАТЫТТАН
Климова Мария Григорьевна
Собакин Алексей Андреевич

ТӨЛӨЙ НАЧАЛЬНАЙ ОСКУОЛАТЫТТАН
Малышева Любовь Ивановна
Степанов Роман Михайлович

БОЛТОҺО АЛТА КЫЛААСТААХ ОСКУОЛАТЫТТАН
Игнатьева Вера Трофимовна.

Пионердар олохторуттан

Коля — бүтүн Союзтааҕы төрдүс пионерскай слет кыттыылааҕа

Быйыл сайын пионердар Бүтүн Союзтааҕы төрдүс слеттарыгар Саха сиригиттэн сотта делегат кыттыыны ылбата. Кинилэри комсомол уобаластааҕы комитетын секретара Т. И. Кривец салайан илдьэ сылдьыбыта. Делегаттар барыахтарын иннинэ Якутскай көрөөр олохтоохторун кытта телевизорынан көрсүбүттэрэ. Владимир Ильич Ленин паламатынныктар тыыннаах сибэккэ букеттарын үүрбүттэрэ.

Оҕолор Ленинградка баралларыгар аралас сувенирдарыгар: саха хомуһуна, чороонохоро, Саха сирин туһунан аралас значоктарын, кинигэлэрин илдьэ-таһаа...ыбыттара. Оҥоһоллоох сувениры — Мирнэй көрөөттэн Саша Боткунон алмаас аргыһын — пирәбүт илдьибит.

Делегаттар баары үөрэх бастыҥнара, ...ыскуола активнайдара, пионерскай дружиналар киин-туттар оҕолоро. Оҥоһоллоох дэгиттэр талааннаахтар: ...ырыаһыттар, үҥкүүһүттэр, спортсмендэр.

Ол оҕолоох кыттъ биһиги Чурапчыбыттыттан интернат-...ыскуола ситтис кылааһын бүтэрбит Коля Малышев барбыта. Кини пионерскай дружина Советын чилиэнэ, звеноһосен. Коля кэнгүл түстүүнэн уонна маһынан кыһан оҥорууҥун дьарыктаһар. Киниэхэ сурдьат хобилейын көрсө «Активнай денинец» диэн дьаһы иҥэрбиттэрэ. Кини маҥнайгы кылаастан быһа манна үөрэнэр. Көрсүө-саҥай бэрэдэһгин түһүнэн үчүгэйдик үөрэнэр. Ленинградецтарга махталбытын биллэрэбит — киниилэр биһигиттэн олус интигинэс көрсүбүттэрэ. Пионерскай слекка сылдьыбыт эйэ олоҕум, ...ыскуолатааҕы сылгаларын саамай сырдык кэрэ...ыгынан буолуоҕа.

Коля үөрэнэр ...ыскуолатыгар өйдөбүнньүк бэлэхтэри, В. И. Ленин айаннаабыт паровоһун макетын илдьэ кэлбит.

Г. АФАНАСЬЕВ.

КӨРДӨӨХТҮН, ТУҺАЛААХТЫК

Быйыл сайын Карл Маркс аатынан колхоз бырабылыанньата (пред. В. С. Лыткин) начальнай кылаас үөрэнээччилэригэр анаан *«Сарыал» пионерскай лаагырын аһан үлэлэтэ.* Лаагыр от ыйын 10 күнүттэн бир ый устата үлэлэтэ. 24 пионер сынньанна. Лаагыр начальнигынан Якутскайдаагы педагогическай училище студена Петр Ефимов анаммыта.

Оҕолор сынньанар сирдэрэ эрдэ булуллан алта балаакка туруоруллубута. Спортивнай сбор ыытар, линейкаҕа турар тус-туспа площадкалар оҥоһуллубуттара, сөтүөлүүр сир анал күүрүллэн төгүрүтүллүбүтэ. Лаагыр территорията нестуулээх гына киэргэтиллибитэ.

«Сарыалга» пионердар үс звеноолаах этэрээттэрэ тэриллибитэ. Этэрээт Советын председателинэн тердус кылаас үөрэнээччитэ Паша Лыткина талыллыбыта. Лаагырга сынньаммыт оҕолор олохторун көрдөрөр «Сарыал» диэн эркин хаһыаттыы (редактор Гоша Лыткин) хас да нүөмэрэ таһаарыллыбыта.

Күннээҕи сонуну кэпсиир «Биллэрии дуоската» үлэлэтиллибита.

«Сарыалга» сынньанааччыларга нэдиэлэ хас биирдии күнэ бэйэтэ туспа аналлаах, сыаллаах этэ. Оптуорунньук — нуучча тылын күнэ. Бу күҥүнэ ангардас пуучаллыы эрэ кэпсэтии көҥүллэнэрэ. Сэрэдэ — кинигэни ыытта дөҕөрдоһуу күнэ. Библиотека аана маҥнай аһаҕас буолара. Чэппиэр — пионерскай күн. Пионердар араас темаҕа сценоларынан, бүттүүн этэ...ээтинэн сбор ыытар күннэрэ. Бу күн *бары ыраас пионерскай* форманы кэтэллэр. Баатыһа — көр-нар, ырыа-тойук күнэ. Сарсыардаттан кинэзэмгэ диэри ырыа-тойук, үҥкүү, музыка лаагыр үрдүнэн дуораһыйара. Бу күн саҥа ырыалар, үҥкүүлэр, араас маассабай көрдөөх оонньуулар үөрэтиллэллэрэ. Субуотаҕа — лаагыр территориятын ыраастыыр-чабдьигирдэр үлэлэр ыытыллаллар. Баскыһыанньаҕа — «сарыаллар» ырыалаах-тойуктаах, барабааны дирбитэ оонньотон, горианы чугдаарда тыаһатан, колхоз киин бөһүөлэгэр киниэ көрө бараллара.

Пионердар лаагырга сынньаммыт эрэ буолбатахтар. Төрөөбүт колхозтарыгар оборуонка үс төгүл хортуоппуй сыыс отун ыраастаабыттара. Ыанньыксыттарга бир автомашина лабыктаны хомуйбуттара. Олохтоох балыыһаҕа эмкэ анаан долохуна отонун итигэстээн туттарбыттара. Николай Попов салайар звенотун оттуттарыгар баран бөртөхэй концерт көрдөрбүттэрэ. Итини сэргэ араас оонньуулары тэрийбиттэрэ. Чэпчэки атлетикаҕа, спорт национальнай көрүҥнэригэр, күүгүнэн балыгы булталыһыгга, «Зарница» оонньуутугар, дуобат турнирыгар звенолаларынан күрэхтэспиттэрэ.

Пионердар Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылааҕын, Кыһыл Сулус орден кавалера А. Н. Лыткины ыытта көрсүспүттэрин өтөр умнуохтара суоҕа. Хорсун буойунга анаан пионердар этэрээт сборун ыыппыттара, бэйэлэрэ оҥорбут балэхтэрин туттарбыттара, концерт көрдөрбүттэрэ. Оттон А. Н. Лыткин аҕар пионердарга Сталинградтааҕы улуу ыргыһыы эпизодтарыттан кэпсээбитэ.

Көрдөох нардаах лаагыр олоҕун тиһэх күннэрэ үүммүттэрэ. Онуок бир күнэ оҕолор колхоз Томтордооҕу биригээдэтигэр экскурсияҕа аттаммыттара. Онно сылдьан эргэ тангара дьэтин, Курааннах Эбэ үрэҕэр баар иккис булгуньахтаах сири көрэхсээн көрсүттэрэ. Ол булгуньахтартан бирдэстэригэр бу нэһилиэктэн Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ баран фронтыга геройдуу охтубут буойуннарга анаан туруллубут памятныныктары көрбүттэрэ. Өлбүт буойуннар сырдык кэриэстэрин мунуутэ тохтобулунан бэлиэтээбиттэрэ. Оттон иккис булгуньахха Бахсыта бастакы советскай ...ыскуоланы аспыт Е. С. Аржаковаҕа туруоруллубут мемориальнай обелиск оҕолор болҕомтолорун ураты таппыта.

Лаагыр сабыллыытыгар тиһэх ностер уота умайбыта. Лаагырга сынньаммыт оҕолорго колхоз комсомольскай тэрилтэтин секретара Андрей Катаанов хас биирдиилэригэр өйдөбүнньүк балэхтэри туттарбыта уонна үөрэх саҥа дьылыгар сиилэргэ улахан ситиһиилэри баҕарбыта.

С. ЭВЕРСТОВ.

САЙЫНҤНЫ СПОРТИВНАЙ СЕЗОН САБЫЛЛЫБЫТ

Хаһыат аналлаах бириинһигэр күрэхтэһиилэр

Балаҕан ыйын 26 күнэ. Бүгүн Нөмөрдөөх алаас сүүһүнэн аҕыйах спортсменнарынан-спорду сэҥэрээччилэриниэн туоллар. Бу «Сайга олох» хаһыат бириинһигэр эстафета уонна Саха сирин комсомолун 50 сааһыгар аналлаах комсомольскай кросс ыытыыларахтара. Манна барыта 200-тэн тахса спортсмен, 22 хамаанда ыытыыны ылла. Орөйуон аҕыс кылаастаах оскуолаларыттан бастакы болоххо 8, орто оскуолалартан иккис болоххо аҕыс, 4 колхоһтан, совхоһтан уонна орөйуон кинигиттэн биирдиитэ хамаанда үһүс болоххо күрэс былдьастылар.

Спортсменнар парадтарын хамаандалааччы «Сайга олох» хаһыат редакциятын, ЫБСЛКС райкомун представителлэригэр, райсовет физическай культураҕа уонна спорка комитетын председателигэр араастаан биэрэр. Ол кэнниттэн спортсменнары «Сайга олох» хаһыат редакциятын представителэ, ЫБСЛКС райкомун бастакы секретара **П. И. Уаров,** физкультураҕа уонна спорка комитет председателэ **В. М. Неустроев** ааҕаллылар, кинилэргэ спортивнай ситиһиилэри баҕараллар.

Күрэхтэһиини аҕыс кылаастаах оскуолалар уорэнээччилэрэ саҕалыыллар. Бастакы этиҥка Чуранчы оскуолатын представителэ кими даҕаны аннигэр түһэрбэккэ эстафетатын туттарар. Оҕо да аайы бастыһахтарын сөптөөх дьоннор туоларынан «ыалдьааччылар» ортолоругар сэҥээнэйэн ыраатар. Соротохто дьон айдаара түһэллэр: «оҕолуулуннар ылан эрэллэр. Оҕо да аайы бэйэлэ мэлэ кубогы ыһыктыа суохтаах этиилэр. Кырдьык даҕаны иккис этабы одьулуулуннар бастакыннан туттараллар. Бары даҕаны эрийсэн пааллэриттэн кордоххо, балаһыанньа тэнгээбиннээх күрдук. Арай ону биэрэтэлэрдии «ыалдьааччылар» сөрөөрү сүөн үрдэбиттии, ардыгар харыс намтаабыттары тутталлар-хаптыаллар.

Эстафетаҕа **бастаны белех** 10 этаптаах. Дистанциэ үһүнэ 3300 метра. **Итини 9 мүнүүтэ 31 сөкүүндэнэн түмүктээн Чаныр аҕыс кылаастаах оскуолатыҥ хамаандата бастыыр.** Иккиһи кинигиттэн 2,4 сөкүүндэнэн хаалбыт чуранчылар, үсүһү одьулуулуннар ылаллар. Онон бастакы болоххо эстафетаҕа бастаабыт чакырдар ЫБСЛКС райкомун көһө сылдьар кубогынан, дипломуунан оттон иккис, үһүс миэстэлээхтэр туһааннаах дипломнарынан наҕараадаланныллар.

Орто оскуолалар болоххоторугэр күрэхтэһии «дуо хатыҥыллаахтык барбытын балиэтиэххэ наада. Манна бары даҕаны күүстээх хамаандалар киллэрилиннилэр. Ким бастыахтааҕын эрдэ этэр күчүмэҕай эти. Старт... Бастыкыттан инициативаны кытаанахтар ылаллар, атыттар да эгил-тагил барсаллар. Дистанциэ үһүнэ 4500 метр, 11 этаптаах. Бу болоххо **Кытаанах орто оскуолатын хамаандата 12 мүнүүтэ 56 сөкүүндэнэн** кэлэн эрэллээхтик бастаата. Интернат-оскуола иккис, Чуранчы орто оскуолата үһүс буоллулар.

Үһүс болоххо барыта 6 хамаанда күрэс былдьаста. Быйыл даҕаны эрилликтэр бастыыларыгар дэлэ баара. Хруталэ эттэхэ, оҥу туһэн биэрбэтилэр. Хамаанда састаабыгар орөйуон чаһын үгүстүн комускээбит, биллэр-көстөр быйыл атахтаахтар, спорт ветераннара Афанасий Илларионов, Алексей Евграфов, эдэр сүүрүктэр Дмитрий Попов, Николай Сергеев, о.д.а. баалаах. Эстафета саҕаланар. Иккис этап устата бары даҕаны улахаттык куотуспакка араастаан сыыппыттар. Оттон 1200 метр үһүннээх үһүс этап... Маныаха тэҥнэт атаҕын күбүлүннэкка Афанасий Илларионов утарсааччыларын ыраатыннан быраҕар. Ити атыллырын 800 метргэ сүүрбүт Роман Шишигин өссө өбэр. Оттон 1000 метргэ сүүрбүт А. Евграфов биллэтин даҕаны сылайбат сымдаһыннаабын кордордо. аатын-суолун түһэн биэрбэтэ. **Онон Эриллик Эристиин аатынан колхоз хамаандата дистанциятын 14 мүнүүтэ 17 сөкүүндэнэн түмүктээн эрэллээхтин чемпионнуур.** Бастаабыттартан 19,2 сөкүүндэнэн хаалан кэлбит субуруускайдар иккис, Ленин аатынан колхоз хамаандата үһүс тахсаллар.

Онон иккис уонна үһүс болоххо эстафетаҕа басталыбыт хамаандалар «Сайга олох» хаһыат редакциятын көһө сылдьар кубоктарынан, I степеннээх дипломнарынан оттон хамаанда чилиэннэрэ хаһыат бинэр сылдьах босхо суруттуутунан, иккис, үһүс миэстэни ылбыттар туһааннаах дипломнарынан наҕараадаланныллар. Бу күрэхтэһии үүнэн иһэр эдэр талааннар баалларын көрдөрдө.

Балаҕан ыйын 27 күнэ. Баскыһыанньа. Саха сирин комсомолун төрүттэммитэ 50 сылыгар аналлаах юбилейнай кросс, эмиэ, орөйуон аҕыс кылаастаах оскуолаларын уолаттарын 1000 метргэ сүүрүүлэриттэн саҕаланар. Старт бэриллэр. Бэмэлээх ыллас арҕаа баһыынан араас формалаах оторой-оторой уолаттар кинэн-кинэнник атыллаталаан илин-кэлин түсүһэн иһэллэр. Иннинги тэҥнэҥ атаҕын күбүлүннэкка иһэр Чуранчы аҕыс кылаастаах оскуолатын 7 кылааһын ураһаччыта **Афоня Кондратьев** иһэрин туһунан биллэрэллэр. Оҥу итэҕэтэрдии финиш лентата уол кэнниттэн кытара кыыһар... Иккис дистанция эмиэ чуранчылар туһаларыгар. Бу бастакы түмүктэр.

Ити кэнниттэн кросс биириитин-биир этаптара утуй-сытыы салбаһан барар. Сорох кыайар, сорох кыайтарар. Ол аайы финишкэ күүрүүлээн уонна 4 мүнүүтэ 11,4 сөкүүндэнэн түмүктээтилэр. Кыргыттар 1000 метргэ сүүрүүлэригэр бииргэ уонна иһэр адэр спортсменка. Чуранчы орто оскуолатын IX кылааһын уорэнээччитэ **Брита Попова** 3 мүнүүтэ 39 сөкүүндэнэн кэлэн кыайыллаҕынан буолла. Бу спортсменка туохха лыҕырдааҕын биллэр буолан, бэйэтин кыаҕын таба туһанан сүүрбүтүн балиэтиэххэ сөп. Кинниттэн үтүө спортсменнар холобуру ылаллара наада. Итинн тобо этилиннэҕ. Сорохтор бастаан бала туһэн кэлбэхэн, кэлин унаҕа хаалаллар, сорохтор тыал хайысхатын учуоттаабакка, онуоха бэйэлэрин кыахтарын билиммэкка сүүрэллэр. Онон эҥчилиннии таһаллан сүүрүү не кистэлэҥнии эмиэ үчүгэйдик биллааллэрэ наада. Дьахталлар 1000 уонна 800 метргэ сүүрүүлэригэр **Екатерина Макарова, Зинаида Васильева** (Субуруускайдар) бастаатылар.

Отут биистэриттэн уойэ саастаахтарга стартка үс киһи тахсар. Эриллик Эристиин аатынан колхоһтан хайыһарга ССРС спордун маастара **Алексей Евграфов,** орөйуон кинигиттэн коммунистическай үлэ ударынга- оробуон Советын депутата- болуотуннуун **Николай Никутов,** Субуруускай аатынан совхоһтан механизатор **Иван Говоров.** Үһүөн даҕаны «ыалдьааччылар» эрэллэрин бэрт албаҕынан толорбут дьон. Онон кинилэр стартыыр уонна финишкэ сирдэрингэр көрөөччүлэр үгүстүк төбүөрүстүлэр. Маныаха ким бастыырын чуолкайдык быһаарааччы костубата. Түстүлэр... **Иван Говоров** сир

Комсомольскай кросс

СНИМОККА: Хаһыат бириинһигэр, комсомольскай кроссна бастаны миэстэлэри ылбыт Кытаанах орто оскуолатын командата.

культура алын сүһүөх салайааччылара сентөөх түмүгү онностон иистилэр. Манна буолла туох сиэтиһиилэргээхтэрин, туох көтүтүүлэргээхтэрин аахсыы, опыты атастаһыы, иннинэ-кэтин түгү гыпнахха туох түмүктэри ситиһиэхтэрэ сөптөөҕүн туһунан кэпсэтиилэр. Оҕо куруук орто оскуолаҕа уонна производственнай тэриллэлэр икки ардыларыгар ыытыллыбыт комсомольскай кросс күрэхтэһиилэрэ бэрт хатыһыылаахтык бардылар.

Эр дьон 3000 метргэ сүүрүүлэригэр 9 мүнүүтэ 30 сөкүүндэнэн кэлэн **Афанасий Илларионов** (Эриллик Эристиин) утарсааччыларын түлүппата. Иккиһи **Петр Барашков** (Субуруускай) дистанциятын 10 мүнүүтэ 02 сөкүүндэнэн түмүктээн ылар. Оттон 1500 метргэс гирэ оробуон кинигин хамаандатын чилиэнэ **Николай Корякин** тэҥнээбин гулбата. Иккис болоххо уолаттар ортолоругар 1500 метргэ ыытыллыбыт кросска **Ваня Захаров, Дима Корнин** (иккиэн Кытаанах орто оскуолата) утарсааччыларын лаппа баһыйаллырын көрдөрдүлэр. Кинилэр ити дистанцияны 4 мүнүүтэ 41,2 тахсыбыт Эриллик Эристиин аатынан колхоз хамаандата «Сайга олох» хаһыат редакциятын көһө сылдьар кубогынан, пелынан, дипломунан наҕараадаланна. Иккиэкэ—Субуруускайдар, үһүскэ—ленининэр. Кинилэ хаһыат туһааннаах дипломнарынан. Бинэрдиилээн дистанцияларга бастаабыттар грамоталарынан наҕараадаланныллар. Иккис болоххо кросска Кытаанах орто оскуолата бастаата.

Бу күрэхтэһии үгүс үчүгэй эрэллэр баалларын көрдөрдө. Ол курдук иннигитин оробуон чиэһин кэккүүр кыахтаах спортсменнэр Кытаанах, Чуранчы, Дириҥ, Амма орто, Чакыр, Чуранчы, Одьулуун аҕыс кылаастаах оскуолаларыттан үгүнүктэрин сп.

С. АЛЕКСЕЕВ.

СНИМОККА: Хаһыат бириинһигэр аналлаах эстафетаҕа старт. Г. АФАНАСЬЕВ фотолара.

СОВЕТСКАЙ САХЫМАТЧЫТТАР КЫАЙЫЫЛАРА

Сахымат бүтүн аан дойдутаабы олимпиадата советскай команда кыайыытынан түмүктэнэ. Советскай Союз сүүрэйдээммит командата 44 очкоттан 27,5 очкону ылла. ***Биһиги саахыматчыттарбыт онус төгүлүн аан дойду чемпионнарынан буоллулар.***

ССТА

РЕДАКЦИЯТТАН

Нэдиэлэ бэһиэ күнүттэн электроэнергия наҕатын хаһыат бу нүөмэрэ алта балаһанан таһаарылыыра. Аныгы нүөмэр алтыннаҕы 6 күнүгэр тахсыаҕа.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

Тапталыр ийэбит, эдьиийбит, аймахпыт

ЛЕБЕДЕВА АННА НИКОЛАЕВНА

бу дьыл балаҕан ыйын 28 күнүгэр үһүн, ыарахан ыарыы кэнниттэн өлбүтүн дириҥник хомуйуйан туран болуоһуктаһабыт. Бары табаарыстарыгар уонна билэр дьоҥуттар биллэрэбит.

ОҔОЛОРО, АЙМАХТАРА.